

## SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/2000 vp

### Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 69 ja 71 §:n muuttamisesta

*Valtiovarainvaliokunnalle*

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Valtiovarainvaliokunta on 26 päivänä syyskuuta 2000 pyytänyt sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalta lausunnon hallituksen esityksestä (HE 83/2000 vp) laiksi tuloverolain 69 ja 71 §:n muuttamisesta. Lausuntopyyntö on rajoitettu koskemaan lakiehdotuksen 69 §:ää.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Kirsi Seppälä, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Tarja Kahiluoto, sosiaali- ja terveysministeriö.

Lisäksi valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöltä, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitolta, Palvelutyönantajilta, Suomen Yrittäjiltä ja Sosiaali- ja terveystieteiden Yhteistyöyhdistys YTY ry:ltä.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolain verovapaita henkilökuntaetuja ja matkakustannusten korvausten verovapautta koskevia säännöksiä.

Lakiehdotuksen 69 §:ssä ehdotetaan, että veronalaiseksi eduksi ei katsottaisi työnantajan järjestämää sairaan lapsen tilapäistä hoitoa siltä

ajalta, jona vanhemmilla olisi täysin palkka-  
eduin oikeus olla kotona lasta hoitamassa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Tuloverolain 69 §:n muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran jo vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa.

#### VALIOKUNNAN KANNANOTOT

##### *Perustelut*

Hallituksen esityksen tarkoituksena on selkeyttää työnantajan järjestämän sairaan lapsen tilapäisen hoidon verokohtelua. Veronalaiseksi eduksi ei katsottaisi työnantajan järjestämää sairaan lapsen tilapäistä hoitoa siltä ajalta, jona

vanhemmilla olisi täysin palkka-  
eduin oikeus olla kotona lasta hoitamassa. Esitys on perusteltu, koska verotuskohtelun sääntely on yhtenäisen käytännön turvaamiseksi tarpeellista.

Järjestelyt, joissa työnantaja kustantaa lapselle ulkopuolisen hoitajan, jotta lapsen vanhempi

voi hoitaa omaa työtään, ovat esityksen perustelujen mukaan yleistyneet. Järjestelyjen tarvetta on perusteltu erityisesti sillä, että korkeasti koulutettujen asiantuntijatehtävissä olevien vanhempien työpanoksen korvaaminen lapsen sairastuessa on hankalaa. Lisäksi valiokunta korostaa, että yksinhuoltajat ovat vaikeuksissa yrittäessään järjestää sairaan lapsen hoitoa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa, että vaikkakin esitys työvoimapolitiikan näkökulmasta on perusteltu, niin se perhepolitiikan näkökulmasta voi antaa väärän viestin vanhemmuuden tukemista ajatellen ja sitä voidaan arvioida kriittisesti lapsen edun kannalta.

Vaikka työnantajan järjestämä sairaan lapsen hoito merkitsee vanhemmille vaihtoehtojen lisääntymistä, lapsen tarpeista lähtien voidaan sanoa, että erityisesti lapsen sairastuessa omien vanhempien huolenpito on ensiarvoisen tärkeää. Tämän vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että esityksessä tarkoitettujen järjestelyjen mahdollisesti yleistyessä, kaikissa yhteyksissä korostetaan vanhempien oikeutta päättää siitä, valitseeko hän työnantajan järjestämän palvelun vai jääkö itse hoitamaan sairastunutta lasta. Järjestelyn täytyy aina perustua vanhemman tahoon, eikä siitä tule muodostua tosiasiallista velvoitetta tai työyhteisön yleistä käytäntöä.

Vanhemmat kokevat nykyisin yleisesti vaikeaksi työn ja perheen yhteensovittamisen. Eriytyisen vaikeaa vanhempien mielestä on jäädä kotiin hoitamaan sairasta lasta. Muidenkin perhevapaiden, kuten äitiys-, vanhempain- ja isyysloma-oikeuksien täysimääräinen käyttö koetaan usein vaikeaksi ja niiden käyttö on vähentynyt.

Valiokunta pitää tällaista kehitystä työelämässä kielteisenä ja painottaa, että vanhempien viesteihin perheen ja työn yhdistämisen vaikeudesta tulee suhtautua vakavasti. Vaikka kysymys on ensisijaisesti työelämän ja työyhteisön ilmapiirin ja asenteiden muuttamisesta, tulee myös julkisen vallan taholta määrätietoisesti tukea vanhemmuutta esimerkiksi toimivalla palvelujärjestelmällä sekä kehittämällä perhevapaajärjestelmien samoin kuin työaikojen joustavuutta.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös mahdolliseen eriarvoisuuteen, jota nyt ehdotettu lainmuutos voi synnyttää. Sairaana lapsen tilapäinen hoitoapu määritellään verovapaaksi työsuhde-eduksi, jos työnantaja kustantaa hoidon. Kuitenkin monilla sellaisillakin vanhemmilla, joilla työnantaja ei tarjoa lapsenhoitoapua, on vastaavissa tilanteissa kuin perusteluissa on kuvattu mahdotonta jäädä itse hoitamaan sairasta lastaan. Tuolloin vanhemmat kustantavat lastenhoitoavun itse olematta kuitenkaan oikeutettuja vähentämään kyseistä menoa verotuksessaan. Myöskään yksityisyrittäjä ei voi kirjjata lapsenhoitokuluja tulonhankkimiskuluiksi. Näin ollen esitys on verojärjestelmän yhdenvertaisuuden — ja siten veropolitiikan — kannalta ongelmallinen.

#### **Lausunto**

Lausuntonaan sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti esittää,

*että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.*

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Marjatta Vehkaoja /sd	Valto Koski /sd
jäs.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Marjaana Koskinen /sd
	Merikukka Forsius /vihr	Pehr Löfv /r
	Tuula Haatainen /sd	Juha Rehula /kesk
	Saara Karhu /sd	Päivi Räsänen /skl
	Marjukka Karttunen-Raiskio /kok	Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
	Inkeri Kerola /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Niilo Keränen /kesk	vjäs. Juhani Sjöblom /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.